

Nr 527

Av herr Tobé, om vissa ändringar i jorddelningslagen.

Lagrådet har i sitt utlåtande över förslaget att slopa nuvarande procentgräns för minskning av fastighet genom s. k. ägokravsjämkning vid ägo-utbyte eller laga skifte, proposition 1967:167, påpekat vissa brister, som lagrådet anser att förslaget har. Den brist som lagrådet främst avser är risken för rättsförluster i samband med vissa transaktioner som företas sedan förrättning för ägoutbyte eller laga skifte enligt de föreslagna nya reglerna avslutats, men innan den nya fastighetsindelningen blivit slutligen gällande genom att förrättningen fastställts. Under denna tid kan fastighet överlåtas, intecknad rättighet överlåtas till ny innehavare samt ny rättighet upplåtas och intecknas. Eftersom förrättningsmannen efter avslutandet överlämnar ärendet till fastställelsemyndigheten har han inte samma möjlighet som under handläggningen att beakta ändringar som sker där-efter.

Vad departementschefen i anledning härav uttalat innebär bl. a. att fastställelsemyndigheten, d. v. s. vanligen överlantmätaren men ibland ägodelningsrätten, förutsätts skola kontrollera att äganderätts- och inteckningsförhållandena är desamma när förrättningen fastställs som när den avslutades eller, om ändring skett, inhämta behövliga medgivanden från de nya rättsägarna. Dessa åligganden för fastställelsemyndigheten sammanhänger, säger departementschefen, med beskaffenheten av de förrättningar det här är fråga om och får med hänsyn till gällande regelsystem för fastighetsbildning anses följa av sakens natur.

Det av departementschefen angivna förfarandet blir visserligen en smula tungrott men synes, som också departementschefen menar, lösa de av lagrådet påpekade svårigheterna på ett sätt som i tillräcklig grad tillgodoser rättssäkerhetens krav.

Det sagda utesluter inte att ytterligare förbättringar är möjliga inom ramen för gällande regelsystem. Som komplement till det berörda kontrollförfarandet skulle man kunna införa regler, som ger publicitet i lämplig form åt förrättningsavgörandet under tiden mellan avslutandet och fastställandet av förrättning, vid vilken fastighet minskats med tillämpning av de i propositionen föreslagna nya bestämmelserna. Publiciteten skulle ha till syfte att nå presumtiva fastighetsköpare och inteckningshavare. Lämplig form därför synes vara anteckning i fastighetsboken. En sådan anteckning skulle fungera som en varningssignal. Det skulle inte vara nödvän-

digt att ge anteckningen någon rättsbildande betydelse. Anteckningen skulle lämpligen kunna införas i fastighetsboken när förrättningen avslutas för att sedan avföras när förrättningen fastställs, eftersom den därefter skulle sakna betydelse. Det skulle också vara möjligt att föreskriva att det förhållande som anteckningen avser skall anmärkas i gravationsbevis när sådant utfärdas under den tid anteckningen kvarstår.

Ett tänkbart alternativ är att anteckningsskyldigheten anknyts redan till det grundläggande beslutet om marköverföring. I fall då förrättningen avslutas senare än då beslutet tillkommer inflyter anteckningen därvid i fastighetsboken redan under pågående förrättning. Emellertid torde nytan av anteckningen vara mindre under förrättningens handläggningsskede än efter avslutandet. Och vidare finns under handläggningsskedet inte någon fullt lika distinkt tidpunkt att anknyta till. Det grundläggande momentet är sakägarnas förening eller skriftliga förklaring, men denna kan i vissa fall tillkomma etappvis eller vara föremål för ändring, t. ex. jämkning i anledning av verkställd mätning.

Kompletterande bestämmelser i här antydd riktning kan lämpligen infogas som en ny paragraf, 3 a §, i jorddelningslagens 16 kap., som handlar om förrättnings avslutande m. m., samt i 21 kap., som bl. a. innehåller reglerna om fastställelse, som ett nytt andra stycke i 46 §.

Med stöd av det anförda får jag hemställa,

att riksdagen måtte besluta att för sin del antaga följande ändringar i jorddelningslagen.

Härigenom förordnas *dels* att i lagen skall införas en ny paragraf 3 a i 16 kap., *dels* att till 21 kap. 46 § lägges ett andra stycke.

16 KAP.

3 a §

Har fastighet minskats med tillämpning av 8 kap. 4 a § eller 13 kap. 2 b § skall lantmätaren lämna inskrivningsdomaren meddelande härom ofördröjligen efter det att förrättningen avslutats. Inskrivningsdomaren skall på nästa inskrivningsdag anteckna förhållandet i fastighets- eller in-teckningsboken.

21 KAP.

46 §

Har vid — — — — — in-teckningsboken.

När förrättning, som avses i 16 kap. 3 a §, blivit genom laga kraft ägande beslut fastställd, skall ägodelningsdomaren eller överlantmätaren ofördröjligen underrätta inskrivningsdomaren. Denne skall på nästa inskrivningsdag avföra

anteckning, som gjorts i fastighets- eller inteckningsboken med anledning av bestämmelserna i nyss angivna paragraf. Motsvarande gäller i fall då förrättning som här avses blivit undanröjd.

Stockholm den 26 januari 1968

Erik Tobé (fp)

Nr 528

Av herr **Tobé m. fl.**, *angående påföljderna vid oljeutsläpp från fartyg.*

(Lika lydande med motion nr 420 i Första kammaren)

Så som förhållandena på senare tid utvecklat sig i fråga om föroreningen av hav, kuster och stränder genom olja från fartyg torde det vara anledning att överväga åtgärder för att komma till rätta med den ohörsamhet och bristande laglydnad som ådagalagts gentemot gällande bestämmelser till förhindrande av avsiktliga utsläpp av olja från fartyg till sjöss.

De förhoppningar om upphörande eller åtminstone väsentlig minskning av oljeföroreningen vid vårt lands kuster som knutits till ikraftträdandet den 18 maj 1967 — för Sveriges del redan den 1 juli 1966 — av de konventions- och lagbestämmelser som skulle förvandla bl. a. hela Östersjön och angränsande farvatten till fredat område mot oljeutsläpp har kommit på skam. Oljeföroreningen har under det gångna året vad gäller frekvensen varit svårare än någonsin. Endast i undantagsfall har oljeutsläppen till sjöss kunnat hänföras till sjöolyckor, varför något tvivel inte kan råda om att de avsiktliga oljeutsläppen på det hela taget varit orsaken till de mycket talrika och i vissa fall svåra oljeföroreningar som förra året drabbade skilda kustavsnitt och som på flera håll framtvingade kostnadskrävande skydds- och saneringsåtgärder från de lokala myndigheternas sida i mer eller mindre improviserade former och i vissa fall under aktiv medverkan från befolkningens sida. Tidningspressen har landet över återspeglat den upprörda och indignerade opinion som framkallats av den hänsynslöshet och likgiltighet för andras intressen som de fortlöpande oljeutsläppen blotat. En strängare reaktion från det allmännas sida torde få anses påkallad.

Med hänsyn till den svårartade skadegörelse som ofta vållas genom den på havet löskomna oljan och som kan vållas av vilket oljeutsläpp som helst